

STUDENTEN-WEEKBLAD.

Redacteuren: J. W. Albarda, G. J. van den Broek, C. H. Douwes Dekker, J. Gratamá,
V. J. P. de Blocq van Kuffeler, H. P. G. den Tex, Jan van der Waerden.

Dit blad verschijnt Donderdags, behalve in de vacantiën. De abonnementsprijs is f3,50, bij vooruitbetaling f3,— per jaar.

De jaargang loopt van 1 October tot 30 September. De prijs der advertentiën is 10 cents per regel.

UITGEVER:
J. WALTMAN Jr.
DELFT.

Inzendingen die Dinsdagmiddag 12 uur niet aan het redactie-adres zijn bezorgd, kunnen niet meer in het eerstkomend nummer worden opgenomen.

Het adres voor redactie en administratie is: Binnenwatersloot 33.

De Rembrandt-Tentoonstelling te Amsterdam. 8 Sept.—30 Okt. 1898.

In het weten, dat er mensen om ons heen zijn gelijk aan ons zelf, dat we niet gans alleen ons vreemd-verschijnend leven leven, maar dat er zielsverwanten zijn, die ook 'n eigenaardige, hun intieme kijk op de dingen hebben, daarin ligt 'n grote morele steun. Want dikwijls voelen we vele feiten en toestanden zo sterk persoonlijk, zien we in ogenblikken van intens leven de dingen zo scherp in ons eigen licht en zijn we zo ver neergedaald in onze ziel, dat plotseling 't absoluut-anders-zijn-dan-'n-ander ons angst-verwekkend overweldigt.

Maar als we dan spreken met 'n geestverwant, als we merken, dat hij heeft z'n karakter, z'n eigen visie en diepe beschouwing, dat hij ook is 'n persoonlijkheid, die, tegen de druk der algemeenheid in, z'n ideeën heeft ontwikkeld naar zijn ziel, dan verdwijnt die angst voor 't vreemde en voelen we in ons iets heel moois, uitverkorens, dat gekoesterd en ontwikkeld moet worden.

En toch, niettegenstaande we ons sterk bewust zijn van dergelijke verwanten, niettegenstaande we vaak met hen gesproken en hen begrepen hebben, toch is het steeds 'n genot als we gedreven door drang naar ruimer kring, 'n nieuwe zich-zelf-sterk-bewuste ontdekken, die helder en rustig zich toont.

Hierin ligt de grote kracht van Rembrandt, want met 'n zeldzame genialiteit heeft hij zich-zelf tastbaar duidelijk in z'n doeken weergegeven. Staat hij dus als artiest, als vertolker zijner ziel, neutraal beschouwd, zeer hoog, nog groter wordt onze vereering voor hem, als we ons laten meeslepen door de grote simpatie, die van hem uitgaat. Want Rembrandt is 'n heerlijk mens, 'n grote krachtige persoonlijkheid, ver en ver buiten het algemene burgerlike gebleven; hij heeft geleefd als 'n kluisenaar met z'n ziel samen, negerend het domme gehoon en de geringschatting van z'n medemensen. En in dat isolement heeft hij z'n gevoel zo sterk en mooi ontwikkeld, dat z'n stukken niet gebonden zijn aan tijd of plaats, maar voor alle tijden gemaakt zijn; hij is niet afgedwaald tot kleine toestanden en algemeene begripjes, waarvan 't weergeven 'n direct tevreden genot geeft, hij heeft zich niet in slaap laten zingen door bewonderaars, om daardoor gevleid, neer te dalen van z'n eigen hoog en sterk Ik tot 't algemene van velen, maar heeft zowel door z'n leven als door z'n doeken getoond 'n bewonderenswaardige kracht te bezitten, mensen en alles rond zich te vergeten en alleen te leven zijn eigen mooi.

Rembrandt is 'n mooie wilde, als meest alle genieën. En als we nu nagaan, dat hij leefde in 'n domme eenvoudige tijd, veel te onontwikkeld om het indievieduele naar waarde te genieten, 'n tijd waarin het konventionele, het algemeen-erkend-mooie gehuldigd werd, 'n tijd te bekrompen om het heerlijke ruwe van waarheid en het intieme van 'n ziel als 't mooiste-mooi op wereld te aanbidden; dat Rembrandt als schilder meer dan een ander afhing van 't publiek, waarvan Burgemeester Six en Jeremias de Decker alleen hem begrepen en dat hij als vele groote geesten sterk leefde onder den indruk van 't ogenblik, dan voelen we naast 'n grote verering 'n zacht medelijden met hem,

die niettegenstaande z'n hoge mooie geest, toch zeer gevoelig was voor 'n lichamelijke koestering.

Rembrandt is 'n sterke realist en daarom is in den tegenwoordigen tijd de verering voor hem zo groot. En evenals de bourgeoisie door haar domme zelfgenoegzaamheid nooit iets zal begrijpen van de ruw-mooie waarheid van Zola of Heijermans, evenzeer zal ze veel te laag en gewoon zijn om van 't mooi-fantastische van Rembrandt's realisme te genieten, ook al voelt ze veel voor 'n onderwerp, geeft ze veel geld uit voor verzamelingen en schreeuwt ze luid over 'n zeldzame techniek.

„Ce qui je cherche dans un tableau, ce n'est pas un tableau mais c'est une âme” zegt Zola en voor de zooveelste keer herhaal ik dit. Want de verkeerde ideeën over kunst moeten weggeruimd worden, wil dit Aller-mooiste-mooi der mensheid zich vrijuit kunnen ontwikkelen en genoten worden. En uit Rembrandt's doeken spreekt de ziel zo helder, zo intens, dat geen muziekgolven of kadans van woorden het duidelijker kunnen uitdrukken.

Wij, jongeren, studenten, die vrij zijn of tenminste kunnen zijn, wij moeten Rembrandt vereren als 'n groot voorvechter, die heel z'n leven heeft geworsteld tegen de konventie en daarin niet ten gronde is gegaan; we moeten kracht putten uit de herinnering aan dezen kolos, wiens reuzen-ziel voor alle tijden 'n hecht voorbeeld zal zijn en wiens hoog-aristokratische geest zulke zeldzame fijne fantasieën heeft gewrocht.

Wat kan fijner genot, groter verbazing en ontroering, dieper ontzag en verering geven dan Rembrandt's doeken?

Zie: „Toilet van een jong meisje, genaamd een Joodsch Bruidje.” Hoe rijk! Hoe verwonderlijk fraai! Er ademt 'n verfijnde, aristokratische geest uit de zacht-lachende figuur in haar weelderige kleedij. En toch is het vrouwtje niet klassiek mooi, heeft ze niet dat regelmatige, ronde in haar gezicht, dat andere schilders als ideaal erkennen; is 't interieur ook niet 'n trotse zaal, rijk gebeeldhouwd met weelderig versierde wanden, zodat de omgeving sterk medewerkt tot het effect; is alles heel gewoon, natuurlijk. Maar toch is er iets, eigenlijk alles, dat de fantastische indruk maakt, en dat is het verwonderlijk goud-bruine licht, dat helder valt op het vrouwe hoofdje; dat scherp schittert op de gouden halsketting, op ieder pareltje, en dat eventjes leven glimt op de boorden van het effen rode kleed. De achtergrond in halfdonker, geheimzinnig, heel mooi van kleur tegen de hoofdpersoon, is vol zacht leven, stil dof geglans op uitspringende voorwerpen. Overal licht, tinteling van leven, warm, goud bruin licht. Het is geen verf meer, die men ziet, het is de fantasie in zichtbare realiteit, het is de stoffelijke hoog-aristokratische iede van Rembrandt. Wat 'n genot, om zich weg te denken van al het gewone, om te turen op dit stuk leven, dat, beziend door Rembrandt's geest, veel en veel mooier is dan ooit de werkelijkheid kan zijn!

Is dus Rembrandt hierin de fijn-voeler, in het stuk „Diana, Actacon en Calleso in een landschap” leren we hem als 'n wijde fantazist en tegelijkertijd als brutaal realist kennen. Immers het hel-blanke vrouwenvlees tegen 'n mooi miesterieus woud met donkeren ingang, de blauwe lucht harmonieus met de bruine en lichte kleuren, het kindje links in het transparante water, de heuvelachtige achtergrond, welk 'n fantasie, welk een kleurrijk epos!

Het doek is een boeiend verhaal, zodat we ons geheel verplaatst denken in deze vreemde natuur, die, door z'n onnatuurlijkheid en alledaagsheid, zo'n diepe indruk maakt, gelijk in 'n droom.

Maar in ditzelfde stuk zit 'n ruwe, gedurfde realiteit. Zie hoe of de vrouwen de kuisheid van Diana onderzoeken, zie hoe alle vrouwen, zeldzaam knap wel is waar, maar streng realistisch met dikke lijnen zijn weergegeven, let op de hard-lachende vrouw rechts, en ge zult overstelpd worden door 'n dergelijke brutaliteit!

En toch, vol verwondering moet ge bekennen, dat het stuk niet gemeen is, dat er 'n prettige glans in zit, dat het toch boven alles het kenmerk draagt door 'n groot genie geschilderd te zijn, die brutaalweg, onbegrijpelijk, z'n helderst licht en z'n donkerst bruin vlak naast elkaar laat harmonieren. Wat 'n goddelijke brutaliteit!

En weer geheel iets anders is de „Rabbijn met witten Tulband”, zooveel van het vorige verschillend, dat, ware het bekende transparante bruin-gouden licht er niet, men nooit aan beide stukken denzelfden meester geven zou.

In dit stuk is de toon vaster, bezadiger, het licht rustiger. Geen weelderige fantasie, geen brutaliteit, maar 'n heel intiem gespeel van 't licht op 'n gouden gesp, buitengemeen goed geschilderd. Hoe stil en warm is de figuur belicht! Rembrandt is degelijker geworden, voor zo ver men zo iets van 'n al zoo groote volmaaktheid zeggen kan. De schildering van de tulband is ongelooflijk en ik herinner me niet een zo heerlijk-juiste weergeving van stof en lijn ergens gezien te hebben. De banden zijn ook prachtig van stof en afwerking en het gehele ding doet de overtuiging steeds vaster worden, dat Rembrandt de natuur door z'n lichttovering bijna heeft overtroffen.

En vlak daarbij „Doode Pauwen”, flink-brutaal geschilderd, heel eenvoudig soms. Is dit wel 'n Rembrandt? Geen tegenstelling van helder geglans, met donkere partijen, geen effect, maar alles in 'n toverachtig half licht. Maar zie de kolossale mooie stof uitdrukking der veren, de krachtige bewerking van de koppen, het wegschuiven; dus weg, van het doorzichtige licht, en ge staat verbluft over de alomvattende rijkdom van Rembrandts talent, dat nu eens ruw zwaarwerkend, dan weer heel miniatuur en fijn, steeds zich totaal meester toont over het motief en juist door 'n passende behandeling, de waarde der stukken sterk verhoogt.

Want zie bijv. „Bathsiba bij het toilet.” Dit is weer 'n zeer merkwaardig tiepe van Rembrandts kunst. De indruk is fijn, met meer 'n toverachtig effect, het fraai geschilderd vrouwelijk lichtend tegen den achtergrond; en heel de kleur is fraai aristokraties, dromerig-mooi. En toch is het vrouwetiepe eer lelik dan mooi, tenminste zeer gewoon menselijk. Zou daar misschien de grote „charme” van Rembrandt in zitten, dat hij met z'n tovergulden licht de realiteit zo fraai schildert, dat ze mooi moet worden en dat dus z'n artistieke stelling: realiteit is lelik, omkeert. Dit is zeker: Rembrandt is realistisch van vorm, idealist van belichting.

Hoe zou hij anders het streng-mooie stuk „Geslachte os, links veegt 'n vrouw den vloer,” zo buitengemeen geschilderd kunnen hebben?

'n Eenvoudiger sujet is moeilijk denkbaar. Maar de frisheid van 't vlees is zo groot, de uitdrukking der stof, der verschillende vleessoorten zo ongelooflijk knap, de tekening zo serieus en de totale verlichting weer zo eigenaardig en fraai, dat men onwillekeurig zegt: Hoe is 't in Godsnaam mogelijk?

En in tegenstelling met deze realistische onderwerpen heeft hij ook doeken van louter sentiment gemaakt. Ik bedoel de grauwtjes. Toen ik dit zag, kreeg ik zielebeving van mooiheid, voelde ik dat ik nooit zo iets intiem zo iets eenvoudig-moois gezien had in 'n ander schilderij, gelezen in 'n boek of gehoord in muziek. 't Is de zuiver sprookjeskeur, die ligt over de Bijbelse verhalen, 't is de naieve, heel eenvoudige en daarom zo Goddelijk mooie stijl der vertellingen; 't is het absoluut pure, onstoffelijke van woorden, het allerdiepst intieme van 'n zich-zelf-sterk-bewuste-ziel, die iedeën voelt in duidelijke vormen. Geen grote, prachtige mensenvormen, die menselijke gevoelens opwekken, geen conventionele Maria en Jezus tiepen, die imponeren, die overstelpen, maar onduidelijke vormen in twee kleuren weergegeven, met zulk 'n „charme”, zulk 'n aanbiddelijke mooiheid, dat men meent fijne heel fijne muziek te horen. Hier is Rembrandt de zachte zanger van z'n fijne, wondervolle ziel.

En eindelijk „Rembrandt's portret op hogen ouderdom.”

Daar zit hij nu, de oude man, vroeg oud, de grote werker, die nog werken wil, steeds werken... veel geleefd, veel geleden. Saskia weg, Hendrikje weg, geen geld, geen koestering van 't lijf. Maar toch nog krachtig, nog werken. De mensen kennen hem niet; verlaten leeft hij, onbegrepen. Maar zijn z'n haren grijs, is z'n hoofd vol rimpels, is z'n lichaam moe, toch voelt hij nog de kunst in hem als 'n weeldrig bloeiende plant, hij wil, hij zal nog werken, hij, de schepper van de nachtwacht, en van de grauwtjes, hij de reuzen fantazist met z'n passie voor goud en edelgesteenten, z'n tintelende weelde op diep-menselijke portretten, hij, Rembrandt met z'n onbegrijpelijk prachtig toverlicht. Laten anderen hem niet begrijpen, hij werkt voor zich zelf, hij kweekt z'n eigen mooi en goddelijk zal het doek wezen, dat hij nog schilderen wil!

Heerlijk grote man, ge hebt overwonnen, en in de wettende tijden zal uw krachtig genie altijd bewonderd, uw sterke vrije geest vereerd worden!

JEAN.

Wetenschappelijke proletariërs.

Klinkt het heel geleerd te zeggen, dat wie kracht in zich voelt voor het socialisme te strijden, de bourgeoisie in haar eigen sop moet laten aanbranden en enkel zich wenden tot het proletariaat, verstandiger is het en praktischer de propaganda te wijzigen naar omstandigheden, dan dom-weg formules toe te passen, die wel in het algemeen, maar niet altijd in bijzondere gevallen juist zijn.

Er bestaat, dit is een feit, te Delft onder studenten een sterk democratische strooming. Die stroom te voeren naar de zee, waarin ze thuis hoort, naar het socialisme, is het doel van een te Delft opgerichte vereeniging van sociaal-demokraten.

Reeds half de bourgeoisie afgevalen elementen, die ondanks sterk altruïstische neigingen geen partij kunnen kiezen en dus zich mee laten zuigen in het burgerzorg, tot meerdere bewustheid te brengen van hun positie in de maatschappij, wil zij trachten, door propageering van het wetenschappelijk-socialisme.

Arbeidend en wetenschappelijk proletariaat moeten langs verschillende wegen naar het socialisme worden gevoerd. Voelt iederen werkman vanzelf, dat zijne belangen in strijd zijn met die der bourgeoisie, de niet-bezittende student voelt dat allesbehalve. Zijn stoffelijke belangen zijn ook niet in strijd met die der bourgeoisie. Men heeft mooi praten van den geleerden loonarbeider, die tot den kapitalist in gelijke verhouding zou staan als den handwerksman; al beknibbelt men ook hem op zijn loon, het blijft toch meestal hoog genoeg om hem als bourgeois van te doen leven. Kleine twisten over salaris-verhooging worden vergeten om het gezamenlijk belang: exploitatie der arbeidende klasse.

De kapitalist betaalt zijn geleerde loonarbeiders van den buit, die hij den ongeleerde ontroofd. Zijn directe inférieuren, betaalde fabrieksleiders enz., geeft hij een aandeel in de winst bij de productie behaald, de hoogere staats-ambtenaren, zijne kreaturen betaalt hij gul voor den ijver, waarmede zij door middel van het staatsgeweld zijne belangen verdedigen.

Neen, niet de *stoffelijke*, maar wel de *geestelijke* belangen van het Delftsche geleerde proletariaat zijn in strijd met de wenschen der bourgeoisie.

Geen niet-bezitter kan geestelijke behoeften bevredigen in dienst bij de bourgeoisie. Zijn wil is ondergeschikt aan den wil van het kapitaal. Niet hij regeert het geld, maar het geld regeert hem. Zoolang hij de oppermacht van het geld niet erkent heeft, zal hij voortdurend daarmee in botsing komen.

Hij, de ingenieur wil produceeren; de bourgeoisie wil gansch wat anders, n.l. geld verdienen. Waar deze wenschen met elkaar in conflict komen, moeten de geleerde arbeiders zwijgen. Zij zijn gehoord om den wil der bourgeoisie uit te voeren; hunne eigene moeten zij achter de deur leeren zetten. Zij zijn de meest gecompliceerde en best onderhouden werktuigen der kapitalisten, maar werktuigen blijven zij.

„De klassetoestand der geleerde arbeiders wordt met den dag slechter; sprak men vroeger van een aristocratie van

den geest, nu spreekt men van het wetenschappelijk proletariaat; en spoedig zal nog maar één ding hen van andere loonarbeiders onderscheiden: hunne *aammatiging*. Het meerendeel hunner verbeeldt zich nog altijd van beter maaksel te zijn dan de proletariërs, zij rekenen zich nog steeds tot de burgerij, maar zoo, als zich de meid rekent tot de familie te behooren. Zij zijn niet langer de geestelijke leiders van de bourgeoisie, zij zijn haar voorvechters geworden. Het gejaag naar een positie ontmant hen; niet de *ontwikkeling*, maar de *verkoop* hunner geestelijke goederen maakt tegenwoordig hun voornaamste zorg uit, en de prostitutering hunner ik-heid, hun voornaamste middel om vooruit te komen."

Zoo zegt Kantsky het in zijne beschouwingen over het „Erfurter Programm”; in de aangehaalde zinnen zegt hij meer, maar ik wil *deze* meening van hem op den voorgrond schuiven: Dat er, zomin als bij den handarbeid (meubelmaken, letterzetten, borduren, enz.), bij den geestesarbeid (architectuur, bruggenbouw, enz.) nog met liefde kan worden gewerkt. Want het doel der productie is in het algemeen niet om iets moois te maken of iets nuttigs; maar iets dat voor meer geld verkocht kan worden, dan het heeft gekost (vandaar het woord „geld verdienen”).

Maar érgér dan volkomen onderworpenheid in zake de productie, eerbied voor haar rotte moraal-rommel, verlangt de bourgeoisie van haar geijaste knechten.

Een verlepte klasse, als de bezittende is, heeft massa's leugens noodig om haar leven te rekken. En juist het vriendschappelijke van de verhouding tusschen kapitalist en geleerde proletarier maakt het den laatste onmogelijk met die *leugens* te breken. — De kerk, eertijds verguist, nu machtig middel in de hand der bourgeoisie om de armen dom te houden, moet worden geëerd, minstens aanvaard, onder de leus: verdraagzaamheid. Het burgerlijk huwelijk, parodie op het oude christelijke, mag niet worden aangetast. Het koningschap, dat zij vernietigde in '48, bij het vieren harer laatste en volkomene viktorie is nu weer opgeveegd en aan-elkaar gelijmd; het geleerde proletariaat is god-beter-het gedwongen den vorst, dat is de best-onderhouden vergulde machine van de bourgeoisie, te eeren alsof hij leven bezat. Gruwelijker kan men iemand niet hoonen, dan door van hem te vergen hulde te brengen aan een slaaf gelijk hij-zelf. Zoo hoont de bourgeoisie haar wetenschappelijke knechten; zóó behandelt zij hen, als mevrouw in huis de meid, die zij eerbied voor de gouvernante inprent. Het geleerde proletariaat voelt er des te sterker om dat de schijn van zelfstandigheid en voornaamheid die het gelaten wordt, even wezenloos is, als de luister van den kroon, dat de eerbied van den geldbezitter voor de wetenschap huichelarij is gelijk zijn ontzag voor geboorte, voor koningen en prinsen, en dat alles en alles geen andere bedoeling heeft, dan die van door vertoon den zin voor gelijkheid in het volk te verzwakken.

Wie nu vraagt hoe het komt dat soms geleerde proletariërs zich onafhankelijk toonen van de bourgeoisie, door ideeën te verkondigen in strijd met haar belangen, vraagt naar de oorzaken van het verschijnsel, dat sommige menschen niet bereid zijn hun zin voor waarheid te offeren aan andrer belangen en eigen gemak. De eenige oorzaak daarvan kan wezen, dat de burgerij nog altijd aan méér met hersens begiftigde en tegelijk krachtige, waarheidsliebende naturen het aanzijn schenkt dan haar lief is. Zoo onwelkom een koningskind aan gebrek-lijdende ouders is, omdat het méér vraagt dan moeder schaffen kan, zoo onwelkom zijn naar waarheid strevende zonen aan de bourgeoisie. Daarvan moet zij het niet hebben. Die willen meer dan geijast en gedast voor haar kruipen. Die willen haar dienen, omdat zij nog den staat regeert, maar tegelijk haar bestrijden. En die wil zullen zij doorzetten zoo zij er kans toe zien. Hun grootste struikelblok zijn hun gewoonten, zijn de behoeften die de bourgeoisie, onbewust-listig, terwijl zij ze opvoedde, in hen kweekte. De behoefte naar een, behalve voldoende, wéelderig materieel bestaan (ik noem overgordijnen en een blauw servies) blijkt bij het meerendeel der idealistisch-gezinde bourgeois, sterker te zijn, dan de behoefte om te strijden voor een betere maatschappij. Pas dan, wanneer het blauwe servies en de overgordijnen binnen zijn, pas wanneer de goed-willende bourgeois-zoon er van verzekerd is nooit materiele ellende, of wat hij daaronder verstaan mag, te zullen lijden, pas dán verleid zijn trek naar waarheid hem tégen zijn meesters op te treden. Het geleerde proletariaat moet zekere welstand, zekere vastheid van

positie, zekere zekerheid van bourgeois-bestaan genieten, alvorens het voldoening durft eischen zijner geestelijke behoeften. Om te durven eischen moet men sterk zijn, en sterk voelen zich de geleerde proletariërs niet vóór ze hun buikje hebben vol geeten.

De Delftsche studenten voelen zich sterk in deze jaren. Er is veel vraag naar ingenieurs, soms meer vraag dan aanbod. Geen kundig technicus blijft lang zonder betrekking. De verdiensten zijn goed en de toekomst rooskleurig. Een bewijs hiervoor is de groote toeloop van studenten. Zulke feitelijke teekenen bedriegen niet. 't Zijn alle burgerzoontjes en bourgeois bennen goochem.

Aldus, genoeg te eten en te drinken hebbende, ook voor de toekomst, willen de Delftsche studenten de weelde zich veroorloven na te denken, en principieel te handelen. Dit verschijnsel, hun toegeven aan edeler neigingen, verklaard zijnde, blijft een tweede kwestie: hoe het komt dat dit streven naar waarheid vruchten afdraagt, die althans neiging vertoonen rijp te worden?

Ik zoek de reden van de normale ontwikkeling der Delftsche studenten in hun afkomst — het zijn veelal zonen van menschen met weinig geld en voor hun doen praktische begrippen — en in den aard hunner studie. Die oefent het verstand, brengt af en toe in aanraking met den zenuw onzer maatschappij, met de fabriekmatige produktie en houdt verre van het akademisch hersenvergift, van het Romeinsche recht, dat, door den schijn te bezitten van verband te houden met sociale rechtvaardigheid menig wakker gymnasiasten-hoofdje van de wijs brengt.

Tot die normale ontwikkeling bij te dragen moet het doel zijn der nieuwe vereeniging. Oppericht op initiatief van eenige leden der sociaal-demokratische arbeiderspartij, zal zij trachten hare leden en belangstellenden aan te moedigen studie te maken van het wetenschappelijk socialisme. Het spreekt van zelf, dat onder wie door geestelijke belangen gedreven worden naar het socialisme, op andere wijze gepropageerd moet worden dan onder arbeiders. De afdeling Delft der S. D. A. P. kan geen afzonderlijke propaganda voor studenten maken. Vandaar de oprichting der

Sociaal-democratische Propaganda-Club.

Doel.

- 1°. Organizeeren van alle beslist sociaal-democratische elementen onder de Delftsche studenten;
- 2°. onderlinge studie van het wetenschappelijk socialisme en der praktische politiek;
- 3°. verbreiding naar buiten van kennis omtrent het wetenschappelijk socialisme, d. w. z.: bestrijding van het „radikaal”, „esoterisch-etiesch” of „artistiek” socialisme;
- 4°. elke andere rationeele propaganda onder de Delftsche studenten.

Middelen.

- 1°. Door wekelijksche studie- en besprekings-avonden te organizeeren;
- 2°. door openbare debating-avonden te organizeeren, op welke door partij-leiders of leden der club lezingen worden gehouden of stellingen verdedigd, op het socialisme betrekking hebbende;
- 3°. door gelegenheid te geven tot het doen van vragen, inbrengen van bezwaren en oefenen van kritiek (schriftelijk of mondeling) betrekkelijk het socialisme — welke alsdan zullen worden beantwoord in een weekblad of in openbare bijeenkomsten;
- 4°. door het in omloop brengen van wetenschappelijke socialistische litteratuur, meer bepaald:
 - a. door het aankopen en in bibliotheek vereenigen van alle dergelijke sociaal-wetenschappelijke werken, die door de meesten niet kunnen worden aangeschaft, en die toch noodig zijn voor de sociaal-democratische vorming,
 - b. door het oprichten van een socialistisch leesgezelschap.

Organisatie.

- 1°. De club staat op het standpunt der internationale sociaal-democratie, — en van het economisch materialisme — (zooals het is uitgedrukt in het „Kommunistiesch Manifest” en het „Erfurter Programm”), en laat geen leden toe, die een daarvan afwijkende meening bezitten.
- 2°. Anti-socialistische besluiten mogen niet worden genomen.
- 3°. Een dagelijksch bestuur van drie leden, door de vergadering van leden gekozen, treedt af in October

- en is onmiddellijk herkiesbaar. Het verdeelt de werkzaamheden onderling naar goedvinden.
- 4°. Van de bibliotheek en van het leesgezelschap kunnen ook niet-leden van de club lid zijn. Zij hebben vrijen toegang tot alle openbare vergaderingen en tot de wekelijksche studie- en besprekingsavonden. Zij stemmen niet mede over het aanschaffen van boeken en tijdschriften.
- 5°. De vergadering van leden der club stelt een reglement vast voor de bibliotheek en het leesgezelschap, en zoo noodig ook voor andere dingen, die regeling behoeven.

Voor aansluiting, deelneming aan het leesgezelschap of inlichtingen, vervoege men zich bij

C. F. LOKE, *Oude Delft 2.*

JAN VAN DER WAERDEN, *Coenderstraat 28.*

Huishoudelijke vergadering van leden der club op Dinsdag 8 November, acht uur 's avonds, ten huize van LOKE Oude Delft 2.

Een nawoord over de oranjefeesten te Delft.

Den 13den, 14den en 15den Sept: was er feest in Delft, kroningsfeest, d. w. z. men zong van Leve Wilhelmiën, weg met de socialen, danste en was dronken. En de bourgeoisie wreef zich de handen met het zalige gevoel de macht te bezitten, het volk in de luren te hebben gelegd, het domme volk. En de enkele protesttonen gingen verloren door het gebrul der menigte, onder de bekoring van Schiedam. Het bleek toch maar een goed schild te zijn, dat „vliegwiél aan de staatsmachine”, dat „regeeringsornament”. Het bleek dan toch werkelijk een algemeen feest te zijn.

Thans, nu de gemoederen bedaard zijn, nu de rivier is teruggekeerd tot haar bedding, een woord aan U, Delftsche Bourgeoisie, en een oogenblik gehoor van U, Delftsche Studenten. Thans, na een enquête, waaraan eerlang door de afd. Delft van de Dageraad door middel van een brochure publiciteit zal gegeven worden, een aanklacht aan Uw adres, Delftsche machthebbers, omdat gij niet gezorgd hebt voor voldoende bescherming van goederen en personen, wier eenige fout? in ons vrije? Nederland is, dat hunne overtuiging een andere is dan de Uwe. Is het niet treurig Delft te moeten rekenen onder die plaatsen, waar gedurende en voor de feesten wandaden hebben plaats gehad, aanrandingen van anti-oranjemannen, en dat wel op zoo'n schaal, dat er nauwelijks een tweede plaats is aan te wijzen, waar zoo schandelijk is huisgehouden. En zij, die de macht in handen hadden, hebben dit alles doodgezwegen, hierdoor goedkeurend het ergelijk vandalisme van het volk.

Arm proletariaat, ik gevoel medelijden met U; onontwikkeld, dom, te onnoozel om te begrijpen, ruw, en daardoor belust op schandaaltjes, (mooie natiale eer) laat gij u, arbeidend in het harde gareel van het kapitalisme, exploiteeren tegen uwe eigen lotgenooten. Arm proletariaat, ik vergeef u.

Maar gij Bourgeois, gij kapitalisten, gij zijt schuldig, gij hebt bewezen niet in staat te zijn om onpartijdig te regeeren; gij noemt u ontwikkeld, gij zegt met Pijnappel: „De Bourgeoisie is de bloem der natie; in haar ligt de waarborg voor de toekomst”, gij hebt uzelf gelogenstraft, die toekomst is niet veilig in uwe handen. Gij beschermt slechts hem, die voor u kruipt, d. i. die vlagt voor „koningin en vaderland”. Gij lacht, gij voelt u sterk door uw macht, verkregen door oneerlijke middelen, door uitbuiting en uitzuiging uwer medemenschen. En gij beweert daartoe recht te hebben, gij voelt niet, hoe bekrompen uw rechts-ideëen zijn, hoe slecht het staat met uwe „would be” ontwikkeling. Ik zou medelijden met u kunnen hebben, indien dit niet misplaatst ware, indien dit niet waren nadeele van het mensch-zijn. Nu zal ik tegen u strijden met al de kracht, die in mij is, om te komen tot de verlossing der menschheid.

Gij lacht. „Weet gij dan niet, dat dicht naast uw deur een groote menigte mannen en vrouwen een leven leiden, dat een ramp is van de geboorte tot het graf? hunne

woningen zijn zoo nabij, dat als gij uw lachen sust, gij zult hooren hunne droevige vloeken, het akelige schreien van de kinderen, die door de armoede worden gezoogd, de schorre stemmen van de mannen in ellende opgegroeid, halverwege het dier genaderd, de herrie van een leger van vrouwen, die zich verkoopen voor brood. Waarmede hebt gij uwe ooren verdoofd, dat gij deze jammervolle geluiden niet verneemt. Ik hoor niets anders.”

En gij lacht. Gij weet, dat een groot deel van deze menschenmassa nog op uw hand is, dat nog velen van het volk al wat socialisme heet uit den duivel beschouwen, omdat ze niet beter weten, omdat gij ze voor dom houdt, omdat ze bang voor honger en ellende, zich overgeven aan de machthebbende klasse. Maar eens zal het veranderen. Eens zal het volk de oogen geopend worden, eens zal de uitbuiting haar toppunt bereiken, zal het volk zien en voelen, waarom het honger heeft, en adieu dan Bourgeoisie.

Ik heb dit geschreven als een inleiding, als een luiden roep van protest tegen de maatschappij, als een opwekking tot U, Studenten, om eens beter na te denken over uw eigen positie en die van anderen, om u meer in te denken in die van het volk, om zelf te komen tot een eerlijke, rechtvaardige en goede overtuiging. In onzen tijd beloont men een paard, omdat het meer trekt dan een bok en het zou gestraft moeten worden, als het dit niet deed.

TUBANTER.

Droomen en Strijden.

Laat ik aannemen, dat de mannen van de komende revolutie zijn met oordeel strijdende en scherpdenkende socialistten, dan nog blijf ik bij mijn meening dat ook dan ongelijkheid ontstaan zal. En dit zal ook wel niet anders kunnen. Langs een trap gaat de menschheid naar boven en op de eene trede zijnde wordt ze in staat gesteld, wordt ze geschikt gemaakt om de volgende op te gaan. En nu geloof ik gaarne, dat de S. D. A. P. de eenige partij is, die werkelijk volgens een systeem naar boven wil, maar ik kan de door haar gedachte maatschappelijke inrichting niet als de ideale beschouwen. Ik geloof niet dat we op de volgende trap zulk een hoogte hebben bereikt dat we kunnen gaan neerzitten en kalmpjes voort vegeteeren en de socialistten danken voor wat ze gedaan hebben. Dit gelooft L. evenmin. Ook dan zal hij vooruitgang wenschen. Nu weet ik wel dat dit op 't oogenblik de quaestie niet is en er genoeg te doen is om te strijden voor den vooruitgang van nu, dan dat wij te veel kunnen philosopheeren over wat er daarna gebeuren moet. Toch geloof ik, dat het goed is een hoog ideaal voor oogen te houden, opdat men niet moedeloos worde bij 't zien van 't vele slechte wat er noodwendig bij een socialistische inrichting der maatschappij moet zijn, maar denken dan: deze heb ik mij ook niet ideaal gedacht; slechts als overgangsvorm naar iets wat eens komen zal. Meer nog echter dient hij te hebben een verreichend ideaal, en om dat verre ideaal te denken en er voor te strijden, opdat hij bij het zoeken te vervullen van dichtlige wenschen niet uit den koers rake. Een voor de hand liggend voorbeeld. L. zegt dat de vraag op 't oogenblik is: brood voor ieder. Ik weet niet hoe of 't hem zou gaan, maar als ik alleen maar dacht daarom, dan weet ik zeker, dat ik nooit socialist zou worden (zelfs niet eens „bij intentie”, zooals ik nu ben.) Rienzi in de Nieuwe Tijd zegt, dat de stelling onhoudbaar is, dat de werklieden onder 't kapitalisme achteruitgaan. Dit aannemende nu, geloof ik dat het ook onder 't kapitalistische stelsel met een beetje schipperen best zou gevonden worden, dat ieder, die werken wou werk kreeg en brood (zelfs in de beteekenis van de noodige levensbehoeften een betrekkelijk vrij groote hoeveelheid luxe). De kapitalisten zouden wat blij zijn als ze zoo van de socialistten af waren. Daarom beweert ik dan ook, dat het goed is een ver ideaal te hebben en waar L. zegt: hij mag droomen van gelijkheid, maar moet streven naar vooruitgang: daar zeg ik: hij moet droomen van gelijkheid en moet streven naar vooruitgang.

v. d. B.

B I J V O E G S E L

behoorende tot het STUDENTEN-WEEKBLAD
van DONDERDAG 3 NOVEMBER 1898.

Nieuwe uitgave van Perk's gedichten.

Even wil ik de aandacht vestigen op 'n uitgave van Perk's gedichten. (Van Looy. Amsterdam. Ingen. f 1,90 geb. f 2,40.)

In de vorige — mooie — uitgave heb ik betreurd, dat haar hooge prijs — tien gulden — velen zou afhouden van haar te koopen.

In deze betreur ik, dat ze niet wat verzorgder is van uiterlijk.

Maar dit mag zijn, zoo als 't is. De druk is duidelijk en de text is ongewijzigd en dit is hoofdzaak.

Voor hen, die 't te doen is om Perk's gedichten zelf en wie ze tot nu toe moesten ontberen, voor hen zal 't een vreugde zijn ze nu te kunnen bezitten.

R. v. M.

Ingezonden.

Naar aanleiding van Netschers Polemiëk.

De schrijver van „'n Poëtisch Opstel” voelt zich niet geroepen hier z'n stuk nader te interpreteren. Hij wil Netscher alleen iets uitleggen van 's schrijvers noot in „In den Nevel.” Die noot dan, was bloot 'n satire op zekere opgaven van studenten in den Groentijd. 't Stuk werd als opgave nooit gemaakt. Zoudt u iets anders kunnen gelooven van 'n Dichter?

En wat was in die noot deze, zijn zin niet duidelijk: „dat het ding toch ontstond is dus zijn (d. i. 's opgevers) schuld niet.”

Maar Menschen zijn soms menschjes, die over teere uitingen ruw en arrogant spreken, en niet begrijpen. De smart daarvan te dragen is voor de Gevers dan zwaar werk.

Waar U in déze b.v. mis gevat hebt is Uw Beweren over die „neus” alleen maar dom en niet ploetig.

Voor sommige goeie bedoelingen is de schrijver dankbaar. Hij erkent hier en daar wel de juistheid der aanmerkingen, ofschoon niet in 't algemeen; meest in kleinere, putteltuttige dingen.

Bob.

„VRIJHEID VAN SPUTTEREN!”

Aan den heer J. GRATAMA.

„En welke waarborgen hebben wij, dat geen even-onvertoorbare en — snaaksche rustigaards — natuurlijk in ieder geval beter gesorteerd dan de Leidsche, — ons in het kalme bewustzijn van hun competentie en hun hooge geeste's-gaven, wijlen de onverteerbare bruine boonen der Minerva door een pralend, doch eyen-onverteerbaar surrogaat zullen trachten te doen vergeten?! — Ze zijn er anders genoeg, dergelijke rustigaards; et des meilleurs!”

De heer Gratama mocht op zekeren dag, — als de man in het sprookje, — drie wenschen doen, die vervuld zouden worden.

Z'n eerste wensch was: dat hij een bloedworst in zijn braadpan zou hebben.

Dadelijk lag de bloedworst sissend in de pan.

— Z'n tweede wensch was — (ook hij meende het niet zoo kwaad) —: dat de bloedworst aan onzen neus zou gaan zitten.

Dadelijk zat de bloedworst aan onzen neus.

— Zou de heer Gratama nu niet zoo barmhartig willen zijn om als z'n derde wensch uit te spreken: dat de bloedworst maar meer van onzen ongelukkigen neus verdween?

Evenals ook de man in het sprookje heeft gewenscht?

Wat zouden we hem dankbaar zijn voor deze bevrijdingsdaad!

A. NETSCHER.

Weekverslag.

Een week vol excursies, waarvan bovenaan de Rembrandt excursie van Donderdag staat. Wij kunnen den heer Gips niet dankbaar genoeg zijn voor de vele bemoeiingen voor dit mooie plan; voor de prettige voorlezing over Rembrandt en 't projecteeren van diens werken, Woensdag van 7—8, op het artistieke zaaltje boven, waar de beelden van Venus en Apollo en andere kunstwerken fantasties staan in het halve lamplicht; voor de aangename wijze, waarop hij op de tentoonstelling met ons pratend, de aandacht en belangstelling gaande hield, in woord voor alles, waardoor hij onze indolentsie overwonnen heeft en lang zal ik me de eigenaardige fijne handbeweging herinneren, waarmee hij het mooie van 'n stuk aanduidde.

Verder is er 'n excursie geweest van Prof. Morre naar het in aanbouw zijnde nieuwe ziekenhuis op de Brab. Turfmarkt, 'n gedrang op ladders, 'n geschuur van schoenen langs steenen, of bevuild met cement, 'n gebuk voor balken en binten en de studenten vreemd bij de rustende kalme werklui. Er waren veel te veel studenten, zoodat we slechts weinig konden zien.

Verder 'n excursie in de toekomst, namelijk de veel besproken tocht naar 't kasteel Heeswijk, onder leiding van den heer Sluyterman. Dit belooft veel en we kunnen niet anders dan ieder opwekken tot deelnemen.

En eindelijk nog excursies naar Londen, Brussel en Parijs, om te zien of Labori niet 'n vrooliek student kan beschermen tegen plichtmatige wetten-mannen.

De Almanak-redactie vraagt dringend om mengelwerk en varia vóór 15 December. J.

Inhoud der Studenten-weekbladen.

Vox Studiosorum.

De Vox heeft weinig van algemeen belang.

Een artikel over de leening voor P. H. en een stuk tegen hen, die 't mengelwerk uit den almanak willen schrappen, zijn speciaal Utrechtsch. In „Vrouwen-quaestie en groentijdswijziging” meende ik eenige belangrijke opmerkingen over die questies te vinden. Tot mijn spijt vond ik echter niets dan — goedkoope belachelijkmaking er van, met de opmerking aan 't eind, dat beide zaken nu maar tegelijk geregeld moeten worden. In een polemiëk over 't stukje: „Laat ons broeders zijn” de volgende opmerking: „Er wordt 'n stukje geschreven over een generaal onderwerp; „men” is provincialist en heeft het woord „algemeen” al lang naar 'n achterkamer zijns denkens doen verhuizen; „men” begrijpt dus de strekking al niet meer, en denkt onmiddellijk aan eigen omgeving, is terstond ten hoogste geïrriteerd, blaast zich op tot woede, springt uit zijn kelder-raampje en wapent zich met het klassieke slagzwaard — scheerbekken.”

Verder de weekverslagen uit Delft — Amsterdam, Hoogeschoolnieuws enz.

Minerva.

Hier en ook in de „Propria” enkele woorden vol innige vriendschap en groote droefheid, gewijd aan de nagedachtenis van den op 20 October gestorven Amsterdamschen student H. F. Voûte.

De Minerva bevat zeven bladzijden weekverslagen met vele speechen en de notulen van de Corpsvergadering in Groningen, waar met 83 tegen 51 stemmen 't voorstel tot toelating van een vrouwelijke student als Corpslid verworpen werd, maar aangenomen de motie: „de Corpsvergadering, gehoord de debatten over 't voorstel — van Raalte, noodigt de Senaat uit te beraadslagen over de wenschelijkheid van de scheiding van Corps en kroeg voor dames-leden en zoo noodig met wetsvoorstellen dienaangaande bij 'n volgende Corpsvergadering te komen.”

Een warm geschreven stukje over de Rembrandt-tentoonstelling, getuigend van 's schrijvers genoten hebben; een opwekking om lid te worden van de Debating-Club te

Utrecht; een critiekje op de voorstelling van Mademoiselle de la Seiglière, en een antwoordje van den heer Borstaan den heer Knuttel, waarin hij beweert dat de zgn. Zwakheden-enthousiasten geen, en Marx, dien hij zal gaan bestudeeren wel een systeem heeft; en hiermee is de inhoud van deze dunne dikke aflevering opgenoemd.

Propria Cures.

Propria is zeker 't belangrijkste der drie bladen. 't Hoofd-artikel is Student-zijn, motto: de waarheid zal u vrij maken. Daarin wordt gewezen op 't leege van 't gewone student zijn, op 't zich-zelf-wijs-maken dat het belangrijk en vol ware vreugd is, terwijl het dat niet zijn kan, zonder een zoeken naar waarheid. En om die waarheid te vinden, moet er zijn ernst en durven. Aanhalingen zouden mij te ver voeren. 't Is een met vuur geschreven stuk van iemand met mooie ideeën. Over de muziekkritieken kan ik niet oordeelen.

In „Vivisectie" wordt de brochure van Mej. Jungius over dit onderwerp aangevallen, op grond dat zij de eenige houdbare nl. gevoelsbezwaren niet er tegen aanvoerd, doch slechts een wetenschappelijk-schijnend maar inderdaad zeer onwetenschappelijk betoog er tegen houdt. Onder de rubriek socialisme komt voor 't verslag van de eerste lezing op S. L. van v. d. Goes.

Onder 't persoverzicht zie ik tot mijn genoegen, dat ook de redactie grootendeels zich geërgerd heeft over de knorcantate, die in een der vorige nummers voorkwam en zooals hieruit blijkt door een toeval is opgenomen.

v. d. B.

ADVERTENTIËN.

TE KOOP:

een prachtige zwarte POEDEL (reu),
14 maanden oud.

Portret te bezichtigen en adres te bevragen aan het Bureau van dit Blad.

Te huur voor 2 à 3 Heeren:

net gemeubileerde Kamers,

riant uitzicht, op den besten stand, conditiën billijk, bij menschen zonder kinderen. Franco brieven onder letter H aan het Bureau van dit Blad.

SCHRIJFWERK.

Iemand, accuraat kunnende SCHRIJVEN en TEEKENEN biedt zich beleefdelijk aan. Brieven onder No. 988a aan het Bureau van dit Blad.

Heden verscheen en is voorhanden in den Boekhandel J. WALTMAN Jr., Binnenwatersloot 33:

JACQUES PERK. GEDICHTEN. 2e druk. Geb. f 2,40. Ing. f 1,90.

WILLEM KLOOS. 14 JAAR LITERATUUR-GESCHIEDENIS. 2e druk. Geb. f 3,40. Ing. f 2,90.

Zooeven verscheen de eerste aflevering van het

VIERTALIG

Electrotechnisch-Werktuigkundig

WOORDENBOEK,

bewerkt door

G. C. J. VERKERK en G. J. VAN DE WELL.

Dit Woordenboek zal vier afdeelingen omvatten, n.l.: I. Engelsch—Nederlandsch; II. Fransch—Nederlandsch; III. Duitsch—Nederlandsch; IV. Nederlandsch—Engelsch—Fransch—Duitsch. Het zal compleet zijn in hoogstens 5 afleveringen à f 1,50. Men verbindt zich voor het geheele werk-

De eerste aflevering is bij alle Boekhandelaren ter inzage te bekomen.

Uitgave van SCHELTEMA & HOLKEMA's BOEKHANDEL, Amsterdam.

Bibliotheek Societeit Phoenix.

Nieuw aangekochte boeken:

Gyp. Journal d'un Grinchu.

Erasme. Colloques choisis.

Zangwill. The celibates Club.

Maeterlinck. La sagesse et la destinée.

Sienkiewicz. Quo Vadis.

Courteline. Ledoire et Potiron.

Jerome. Second thoughts of an idle fellow.

Koos Habbema. Kamertjeszonde. I.

Verkiezingen enz.

2 Commissarissen van den Senaat:

H. P. G. Den Tex en C. P. Kesper.

Almanak Redactie:

M. van der Horst, Secretaris, Wm. van Houten, J. D. Tours, Commissarissen.

3 en 4 November verkiezingen Commissie ter behartiging van Studiebelenen.

11 November Whist en Biljartconcours S. P.

16 November R. A. van Sandick op Debating.

GELEGENHEID TOT DINEEREN

voor 8 à 10 Heeren. Billijke conditiën.

Adres Bureau van dit Blad.

KAAPSCHE WIJNEN

van

Johan M. Prillewitz & Co., Amsterdam.

Bij iedere hoeveelheid verkrijgbaar

bij **Ghr. F. RÜTER**, Peperstraat.

Boekhandel J. WALTMAN Jr.,
BINNENWATERSLOOT 33.

Over enkele dagen zal verschijnen:

EEN VERGETEN HOOFDSTUK,

(blanke slaven),

supplement op het Historisch Gedenkboek „EEN HALVE EEUW." (Premie van „Het Nieuws v/d Dag") met 47 teekeningen van JAN DE WAARDT.

INHOUD: Inleiding. I. De aardewerk- en glasfabrikatie. II. De lucifersindustrie. III. De loodwitfabrikatie. IV. De tabaksindustrie. V. De suikerbakkersindustrie. VI. De bakkersindustrie. VII. De landarbeid. VIII. De confectie-industrie. IX. Het verkeerspersoneel. X. Hoe het volk zich voedt. XI. Hoe het volk woont. XII. Slothoofdstuk.

PRIJS 50 CENTS.

Bestellingen worden van af heden aangenomen in den Boekhandel van J. WALTMAN Jr.

Verschenen bij den Uitgever

J. WALTMAN Jr.,

H. J. VERHELLOUW. Geschiedenis van het Delftsch Studentencorps, met platen, in prachtband f 7,50.

BLOEMLEZING uit het Mengelwerk der Delftsche Studenten Almanakken van 1876—1898. Gebonden f 2,50.

F. A. BRANDT. Feestmarsch f 0,50.

FEESTBLAD uitgegeven door drie Oud-Redacteuren van Minerva f 1,50.

FEESTNUMMER van Vox Studiosorum, door de Delftsche Redactie f 1,50.

ALBUM van gezichten op het feestterrein f 1,25.